

ELLENZÉK

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Helyben: Egész évre . 10 K	Vidékire: Egész évre . 12 K	Dr. HEBRONY JÓZSEF	Széchenyi-utca 34. SZELÉNYI és TÁRSA nyomdája
Fél évre . . . 5 „	Fél évre . . . 6 „	Szerkesztő:	A lap megjelen
Negyed évre 2-50 „	Negyed évre 3 „	FRANK ZOLTÁN.	minden kedd, csütörtök és szombaton.
Egyes szám ára 8 fill. Kapható minden hírlapelárusítónál.			

Állítsunk könyvtárakat.

Berzeviczy Albert kultuszminiszter elrendelte az iskolai könyvtárak felállítását és megengedte, hogy a felmerülő tetemes kiadásokat az iskola költségvetésébe felvegyék. — Nézeteltérés nélkül, örömmel üdvözljük e rendelkezésért a minisztert és szép jövőt jósolunk az ifjúsági könyvtár intézményének.

A kezdet kezdete ez csak. Más nyugat-európai államok országos népkönyvtárakra milliárdok költenek évente; a mi kormányunk, a mi művelt társadalmunk ölbetett kezekkel nézte, miként marad meg bárgyú állapotában minden szellemi táplálékot nélkülöző népünk és hogy a ponyvairodalom ostoba, égetni való termékei: rabló- és gyilkos-történetek miként mételezzenek meg egy országot. Az előbbi összetett kezekkel nézték — volt ebben meglehet szándékosság is — az utóbbival meg egyáltalában nem törődtek.

Ma úgy áll a dolog, hogy népünk átlagának nemcsak arra van szüksége, hogy olvassmányhoz jusson, de arra is, hogy lelkét megtisztítsák a ponyvairodalom káros hatásától. Az ifjúsági könyvtárak felállításával belépünk a kulturálmok közé, elég szerény módon, mert ezek a könyvtárak csak kiinduló pontjai lehetnek egy nagy mozgalomnak, amely kitűnő

ingyen olvassmányul látja el majd államfentartó erejünket: a föld népet.

Mesebeszéd, rosszmájúság az az állítás, hogy a földmives osztály nem olvasna akkor sem, hogyha olvasni valója volna. Mert olvas az ma is. Olvassa a ponyvairodalom szennyes produktumait és olvas ujságot. A gombamód felszaporodott krajcáros ujságok utat találtak a nép közé és aki olvasni tud közüle, vesz is egy ilyen lapot magának. Ám szomorúan valljuk be, hogy ez ujságok legtöbbször erkölcsnemesítő hatása vajmi kevés, mert rablások, gyilkosságok, szerelmi drámák ordítanak le a papír négy oldaláról és viszik a mélety szerteszét.

A kormányunk legfőbb kötelessége utjába állani minden ilyen káros hatásnak, de egyszersmind gondoskodni kell megfelelő szellemi táplálékról. Manapság népkönyvtárakra kevesebbet költ a kormány, mint a letört kormányférfiak arcképének a megfestésére. Csendőrsereget mozgósít az agrár szocializmus leverésére s ugy cselekszik, mint a rossz orvos, aki a kóros tünetet próbálja gyógyítani a baj alap oka helyett. A szellemet megerősíteni, káros befolyásoktól mentesíteni, az erkölcsöt nemesíteni a kormány kötelessége s büns, ha megfelelő eszközök birtokában tétlen marad.

Állítsunk mindenfelé könyvtárakat és a hatás nem fog elmaradni. A porosz

francia háborút, mint mondják, a porosz iskolamesterek nyerték meg. Megnyerte tehát a porosz kultúra és elvesztette a francia kultúra, amely Párizson kívül alig létezett. A kulturát az iskola teszi és a könyv, állítsunk fel tehát könyvtárakat, ha a nemzetek világversenyében meg akarjuk állani a helyünket.

— **A dédesi petíció.** Serényi Béla gróf dédesi mandátuma ellen tudvalevőleg petíciót nyújtott be a kisebbségben maradt Hebrony-párt, az államtitkárt és pártját etetéssel, itatással és vesztegetéssel vádolva. A királyi kuria választási tanácsa erre a megtámadott mandátum megvizsgálását rendelte el és a vizsgálat megajtásával Spóner Gyula dr. kassai ítéltáblai bírót bizta meg. E vizsgálat már hónapok óta olyan ok nélküli huza-vonával folyik a kerületben, hogy már felemészttette a letétbe helyezett 6000 koronányi, a kérvényezők által befizetett vizsgálati költséget. A kuria most felhívta dr. Erős Samut, a kérvényezők ügyvédjét, hogy újabb 2000 koronát helyezzen 15 napon belül letétbe.

— **Miniszteri tanácskozás.** Csütörtökön délelőtt 10 órakor volt a parlamenti szünet óta az első miniszteri tanácskozás a fővárosban, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett. A négy óra hosszat tartó tanácskozáson folyó ügyeket intézték el, míg az 1905. évi költségvetés megállapítását egy későbbi, e hónap vége felé tartandó miniszteri tanácskozásnak tartot-

TÁRCA.

Szürkület.

Sötétülő leplelt takarja
A küzködő estéli napra
A kitartó győzelmes félhomály —
Csönd van; rohanva csak az óra jár...

Lelkemben néma kétkedéssel
Hánykódom a pamlagülésen:
Vajj küzdünk-e elfojtott vágyakért,
Odaadjuk-e a márt a holnapért?

Szárnyfakasztó alkonyóra
Megszólal titkon duruzsolva:
„A másik perc ily ifjan nem talál,
A ma az élet, a holnap a halál!”

Emlékszel-e egy ősanymra,
Mákonyt hinteni jött szempilládra
Egy röpke óra halk-szerelmesen
S úgy bántál vele, mint ma én velem!

S jöttek libegő, fényes szárnynyal,
Mámortelt percek ó de hányan,
Suhánva jött hány édes pillanat
S te csak balgán álmodtál ezalatt...

Sötétülő leplelt takarja
A küzködő estéli napra
A kitartó győzelmes félhomály —
Csönd van; rohanva csak az óra jár.
M. Kornis Aranka.

A sem és se.

Sem vagy se.

Ezt az utasítást találjuk „A magyar helyesírás szabályai” című füzet 35. ik lapján. Ez magyarul azt teszi: Nekem mindegy, akár *sem*-et irtok, akár *se* t. Nekem is mindegy volt, mikor a füzetet végigolvastam; magyar ember szokása szerint nem törődtem vele; úgy is régen megírtam én azt, hogy mikor van helyén a *sem* és mikor a *se*.
Mikor azonban egyik meglehetősen elter-

jedt napilapban megjelent „Az Akadémia helyesírása” című tárcacikk, elhatároztam magamat, hogy levelet írrok a cikk írójának és megmagyarázom neki, hogy mikor írjon *sem* et és mikor *se*-t. Már csak a levél elküldése volt hátra, mikor eszembe jutott, hogy még dicsekedésnek venné, hogy egy híres és híres érdemes író előtt tudományomat fitogtatom. A levél a fiókomban maradt.

Azóta olvastam lapokat és könyveket, melyekben a *sem* és *se* alkalmazása tekintetében teljes tájékozatlanságot találtam. Olvastam a Magyar Nyelvört is. Ott is hasonló állapotot láttam. Elhatároztam tehát magamat, hogy előveszem régi mesterségemet és megmagyarázom azoknak, kik az okos beszédet szívesen meghallgatják és beveszik, hogy nem *sem* v. *se*, hanem más a *sem* és más a *se*.

Hogy nyomon mehessek, szükségesnek látom kiindulási pontul venni annak a bizonyos tárcacikknek töprenkedését. Ó erről a dologról a következőket mondja:

„Az Akadémia a 35-ik lapon azt mondja, hogy mindegy akár *se*, akár *sem*.”

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál** ugymint **idült bronchitis, számarhurut** és különösen **lábbadozóknál influenza után** ajánlatik. — Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegonként 4.— kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantli czéggel legyen ellátva: **F. HOFFMAN-LA ROCHE & Co. vegyészeti gyár BASEL (Svájcz).**

ták fönn. A miniszteri tanácskozás ezuttal a belügyminisztériumban volt, mert a miniszterelnöki palotában különféle tatarozás folyik.

— **Az olasz kereskedelmi szerződés.** Állítólag jól értesült lapok, írja a Bud. Tud., napnap után újabb meg újabb részleteket közölnek ama tárgyalások eredményéről, amelyeket az Olaszországgal való kereskedelmi szerződés megkötése céljából a magyar és osztrák küldöttek olasz kollégáikkal folytatnak és az érdekelt körök már is hajlandók ily közlemények alapján a létrejövendő szerződés ellen, amelyet még nem is ismerhetnek, állást foglalni. Mint-hogy a felelős tényezők a tárgyalások befejezése előtt az eredményről nem nyilatkozhatuak, jó lesz különösen az érdekelt köröknek a szerződés megkötését bevarniok, mielőtt róla véleményt alkotnak, mert különben nem lehetetlen, hogy véleményük a szerződés közzététele után alaposan meg fog változni.

— **Magyar iskolák Horvátországban.** A horvát szlapon vármegyékben az elhorvátosítás veszélyének kitétt magyarság több új iskolát kapott, melyek hivatva vannak, hogy ennek a folyamatnak legalább egyidőre véget vessenek. Zágrábról írják, hogy Földváry daruvári református lelkésznek sikerült elérni, hogy Dezanovácson és Daruváron magyar iskolákat állíttassanak fel. Hír szerint a jövő évben Pisavnica Velika, Kula, Brekiuska és Sokolova is kapnak magyar iskolákat. Ezekkel a horvát-szlavonországi magyar iskolák száma tizenöt-re emelkedik.

Kereskedő és iparpártolás.

Miskolc, szept. 9.

Nem célunk itt a kereskedőnek az iparfejlesztés körüli országos teendőit, nagy gazdasági misszióját és e misszió betöltését garantáló elveket elvont, elméleti nézőpontból szemlélni és megvilágítani, nem szándékozunk itt Wekerle Sándor nagy hatására számító problémáit fejtegetni, csupán a mi szűkebb körünkben észlelt ténykörülmények alapján óhajtunk némi világosságot gyujtani a honi iparnak a közvetítő kereskedelem által történt felkarolását illetőleg napjainkban észlelhető állapotok iránt.

Hogy nevén nevezzük ezt a mostoha gyermekét — a hazai ipart — néhány — sajnos — gyakran előforduló esetekből levont szomorú következtetést kell feltárnunk. Arról van ugyanis szó, hogy miért kinal — pedig ördögadta, kinal — oly szívesen, hogy ne mondjuk örületes szenvedélyvel nagyon sok kereske-

dők idegen — átkozottul idegen, osztrák — portékát még az oly vevőnek is, akiről tudja, hogy a nem hazai gyártmány láttára ideglázba esik és sokáig szidja a jött-ment miyoltát annak az osztrák-német toladónak, aki elég vakmerő az ő kontár alkotásaival még a mi iparterületünk féltve őrzött házi tűzhelyébe is befurakodni.

Pedig nem kell okmányokkal s tanuk se-regével bizonyítgatni, hogy lépten-nyomon találkozzunk kereskedőknek e megfoghatatlan csökönységének tanujelével. A bolondulásig hangoztatott az a hadar jelmondat, hogy Magyarország földmivelő állam volt, az most és az lesz a jövőben: meghozta keserves gyümölcsét, mert im kárhuzatos nyakassággal törünk pálcát magyar ipari termékeink felett s magasztaljuk égig mindazt, a mi külföldről szakad ránk.

A magyar társadalom szédületes gyorsasággal vitte, pártolta, támogatta, szóval tettel a külföldi — keserőségünkben akasztófahumor sem kell hozzá, hogy külföldde degradáljuk Ausztriát is — ipartermékeket. Vakságunkban kéjes gyönyörrel fogyasztottuk a francia földre vándorolt, ott vignettákkal francia gyártmány-nyá eléptetett (?) ide újra behozatott és a határon borsosan megvámolt magyar konyakot, magyar sajtot és magyar létünkre büszkén vág- tunk oda, hogy csak külföldi konyakot, külföldi sajtot tudunk igazán élvezni.

Lásd elvakult magyarom? Büszkélkedel és fennen hirdeted, hogy csak finom holmihoz vagy szokva és csak az finom, ami külföldi s mig pöffeszkedve nyújtózkodol az idegen posztóban, külföldi örületesen ingyen ételek, italok élvezete után, gondtalanul füvöd a tengeren túlról behozott szivar illatos füstjét és e nagy uri jólét kábító miyoltában nem hallod a külföld számitó iparosainak gunyakaját, melynek szomorú visszhangja hazánk mellőzött, leki- csinyelt, nyomorba taszított mestereink méltatlankodó panasza. És mig a tömött zsebű osztrák szomszéd nagyot hizik a mi rovásunkra s fényes palotát emel, hogy hirdesse az osztrák kézművesség dicsőségét, addig elnyomott és a kormány fényes ígéretei teljesedésének kivárásában lefogyott iparosságunk még izmosabb tagjainak portáján is megszólal a dob, a magyar kézműves prózában megénekelt megható sorsának szomorú apoteózisában elmaradhatlan szimbolum.

Amily semmitmondó a társadalom igyekezete a hazai ipar felkarolásában, oly jelentéktelen lehet az az eredmény, amit a kereskedő az ilyen társadalomra támaszkodva, az iparpártolás terén fejtudhat. De ez a körülmény nem lehet a kereskedő mentsége. Annál megfeszítettebb igyekezettel kell a kereskedőnek a honi ipar termékeit propagálni, mennél bizalmatlanabb a vevő azok iránt.

Ne hagyja rá az első megjegyzésre, hogy hát bizony a magyar gyártmány gyenge és ne

varrja a nyakába a vevőnek azt a mihaszna osztrák portékát, hanem igyekezzék a vevőt felvilágosítani, hogy amit vesz, az ép oly jó, — ha nem jobb — magyar készítményben, mint külföldiben.

Igy aztán felmelegszik a vevő és csupa hazafiságból is restelni fogja, hogy az imént még osztrák iparcikket akart minden áron. Legyőzi elfogultságát és kereskedő, valamint vevő önelégülten fogja az üzletet megkötni, hisz ezzel magyar iparos, hazánkfiainak boldogulását segítették elő.

Sok itt a tenni való, de végre is lássák be a kereskedők, hogy szívós kitartással a helyzet urai lehetnek. Uton utfélen szegődjenek a hazai ipar lelkes apostolai, emelkedjenek felül a társadalom kényelmi szemponton és rossz szokás sugallta közönységén, ragadják kezükbe a honi iparpártolás nagy nemzeti akciójának zászlaját és a győzelem biztos, mely annál fényesebb leend, mert hiszen félmillió kereskedő javíthat 19 millió magyar sorsán.

A pénzügyi bizottság ülése.

Miskolc, szept. 9.

Miskolc város pénzügyi bizottsága szerdán délután Soltész N. Kálmán elnöklete alatt ülést tartott, melyen a következő ügyeket tárgyalták le:

A borsodmegyei Gazdasági Egyesület megvételre ajánlja Miskolcon levő szentpéteri uti szőlőtelepét a városnak. A bizottság a vételt nem tartotta megokoltnak, mert már kész szőlő, amire szüksége nincs, s mert a város terjeszkedése sem kívánja azt, hogy megvegyék.

Tesky Károly városi könyvelő tekintettel életkorára, ez év végén nyugalomba menni óhajt, de mert nem lehet a nyugdíjintézet tagja, 34 évi szolgálata után kegydíjat kér. A bizottság méltányossági okokból évi 600 korona kegydíjat javasol.

A miskolci zsidóhitközség a nyár folyamán, amikor a helybeli mészárosokkal vitába elegyedett a hús ára miatt, más városokból hozatott ide húst, amelyért a szemledíjat s fogyasztási adóilletéket megkellett fizetni. Kéri ennek visszatérítését. A pénzügyi bizottság méltányossági okokból javasolja, hogy a szemledíj ama része, amely a városi orvosnak járó díjon felül megmaradt, fizetessék vissza.

A tűzoltó-egylet kéri, hogy 12000 koronára rugó évi segélye jövő évtől kezdve 2000 koronával emeltessék. Ennél az ügynél szóba került az, hogy a bizt. társulatok semmiféle pótdátot nem fizetnek, holott a város tetemes áldozatokhoz a tűzbiztonság érdekében s csökkenti a biztosítási társulatok kockázatát. A bizottság mielőtt érdemileg határozná az egyesület kérelme ügyében, javasolja, hogy a tanács keresse meg a helyi biztosítási vállalatok igazgató-

„Eszembe jut a Budapesti Hirlap egy elszűnt korrektora, aki semmiképpen meg nem tírta a se szócskát. Neki minden *sem* volt. — Hiába vontuk körül vörös plajbásszal, hiába irtunk külön levelet. Megesett, hogy tisztán egynehány *se* szócska kedvéért bementem éjjelkor a szerkesztőségbe és kijavítottam a *sem*eket. A korrektor éjjelkor észrevette a gépben és rémülten rántotta ki az öntést, korrigálta az *m-eket*. Így jöttek napvilágra a *sem lát, sem hall! A fülét sem billenti! Sem tüled, sem hozzád!* s más efféle szörnyalakok.“

„Ha ő korrigálja vala Arany János Temre hívását, az öreg Bárczy bizonyosan így szólt volna benne: *Lélek az ajtón sem be sem ki!*“

„Az Akadémia körülbelül ennek a korrektornak az álláspontjára helyezkedik. Node *sembaj*, több is veszett Mohácsnál!“

Szóról-szóra irtam le ezeket, csak azért, hogy legyen mibe kapaszkodnom magyarázatomban. Előre is bocsánatot kérek az idézett sorok irójától, hogy az ő töprenkedését veszem alapul. Személyesen nem ismerem, de az irodalmi téren kivívott nevét mindig tisztelettel szoktam említeni. Annak, hogy éppen az ő sorait veszem bírálatom tárgyául, oka egyszerűen az, hogy hasonló töprenkedést nem olvastam és nem ismerem.

Azt mondom tehát először is, hogy az Akadémia nem helyezkedett annak a megboldogult vagy — az idézetben használt kifejezést megtartva — *elszűnt* korrektornak az álláspontjára; mert az a korrektor (engedelmet kérek, hogy *javitót* használhassak) vagy tudta a magyar nyelvet vagy kitünő nyelvérzéssel volt megáldva; legalább a *sem* szót helyesen tudta alkalmazni. A magyar nyelvben ugyanis vannak tagadó és tiltó határozók. Tagadók: *nem, sem, sem nem, nincs és sincs*. Tiltók: *ne, se, se, ne*. Ha valamit tagadunk, akkor a tagadó szócskákat használjuk; ha tiltunk, a tiltókat.

A *nem* és *ne, sem, nem* és *se ne* használata ellen kifogásolni valót még nem igen találtam; de a *sem* és *se* használása tekintetében olyan zavar uralkodik, hogy a szegény javító még halála után is bajba kerül az uralkodó nagy bizonytalanság miatt.

Vegyük csak sorba azokat a szörnyalakokat nevezett kifejezéseket. Az a „*sem lát, sem hall*“ teljesen helyes, mert tagadó mondat. Tiltva így volna: *se láss, se hallj!* — „*A fülét sem billenti*“ szintén helyes, mert tiltva így kellene lennie: *A fülét se billentse!* — „*Sem tüled, sem hozzád*“ szinte teljesen jó; mert tagadó; tiltó alakban volna: *Se tüled, se hozzád*. Hogy jobban meg lehessen érteni ezt

a rövidített mondatot, kiegészítem ilyenformán: *Nem akart menni sem tőled, sem hozzád. Ne menj se tőled, se hozzád.*

A felől teljesen nyugodt vagyok, hogy az a bizonyos javító az Arany János kifejezését nem rontotta volna el; mert tudománya vagy nyelvérzéke megsugta volna neki, hogy az a kifejezés tiltás, melylyel a külső azt akarta kifejezni, hogy az ajtón egy lélek *se* menjen *se* be, *se* ki.

Ami végül az író felsóhajtását illeti, azt bizony úgy szoktuk mondani: *No de se baj, több is veszett Mohácsnál!* Az azután más kérdés, hogy itt az a *se* szó helyén van-e? Ehez hasonló kifejezések közzsajon forognak, belénk rögzöttek. Ennél nem is az a kérdés, hogy *se-e* a helyes vagy *sem*? Itt egy példabeszédekben és szálló igékben megszokott rövidítésről lehet szó. Kiegészítve így volna: *No de nincs semmi baj*. Ezzel ellenkező rövidítés a *mi haszna*, mely tulajdonképpen e helyett áll: *semmi haszna*; ha ugyan nem kérdőleg kell értenünk, így: *mi haszna?* En az előbbi taláalom megfelelőbbnek.

Említettem, hogy legjobban meglepett az, hogy a *sem* és *se* között a *Magyar Nyelvőr* sem tesz különbséget, összevissza használja egyiket is, másikat is, de mindig a *sem* helyett, Tiltásnál mindenki eltalálja a *se* szót. Ezt ol-

ságait, mikép az évi kétezer korona többlettel viselését elvállalni sziveskedjenek.

A városi kezelő tisztviselők és díjnokok drágasági pótlékért folyamodtak. A pénzügyi bizottság méltányolja a kétségtelenül beállított drágaság okozta helyzetet, de a kérelmet teljesíthetőnek nem tartja, mert éppen a nehéz viszonyok miatt szenved most s fog a jövőben is szenvedni a város háztartása, s a pótdíj befizetése már most is kedvezőtlen.

Hasonló okokból nem tartja teljesíthetőnek a Miskolcon október 1., 2., 3-án a Népkerületben tartandó baromfi kiállítás rendezőbizottságának 2000 koronára irányuló segély iránt beadott kérvényét. Ebben a dologban — melyre még visszafogunktérni — a legnevezetesebb az, hogy a segélymegadását illetően, mit most a bizottság megtagad, a polgármester a rendezőbizottságnak, a kiállítás végleges elhatározását megelőző értekezleten, *előzetes ígéretet tett*, amit most, *az utolsó pillanatban viszont visszaszopnak*.

Most pedig már az igazán II-od rendű kérdés, hogy a kiállítás megér-e Miskolcnak 2000 koronát, vagy se, de a kérdés lényege az, hogy ilyen csekély ígéretért, — mely elvégre meghozza mégis csak az áldozatkészség ellenértékét a városnak — egy Miskolcnak egy országos intézménnyel szemben nem szabad polgármestere ígéretét így visszaszopni, sőt őt ekként csuffá tenni.

A mi nézetünk az, hogy azt a város és polgármesterének ígérete miatt most már *meg kell adni*; ha aztán *es az ígéret könnyelmű*, vagy *félős* volt, hát csak *azután* jöhet, most már *az azért való megszámloltatás, ha ugyanis — arra elég ok van, vagy arra elég ok lenne* majd.

De hát 1000, vagy 2000 koronát, hírünk, nevünk terjedéseért, s az ide irányuló idegen forgalomért, de meg közvetlenül tanulságos hasznáért is megér az a kiállítás s így hát tessék azt csak meg is adni és ne tessék abból személyi ügyeket csinálni Soltész Nagy Kálmán volt podesta elnöklele alatt és kedvéért, a jelenlegi podesta: *Szentpáli István* ellen.

Már mi csak kimondjuk, mert hát az ilyen dolog egyrészt *kicsinyes*, másrészt nem is *méltó*, egy város életében, ha azt elfogulatlanul ítélik meg. Rólunk meg talán csak *elhiszik*, hogy úgy ítélik!...

A fent elsorolt ügyek letárgyalásával különben — az ülés véget is ért.

A lap pontos küldése iránt mindenemű reklamáció ügyében tessék Szelenyi és Társa nyomdai céghez (Szelenyi-utca 34. sz. a.) fordulni.

vastam ugyanis a Magyar Nyelvőr 1901-ik évi füzetében a 26 ik lapon: „Julian egy szóval *se* (helyesen *sem*) említi sem itt, *se* (helyesen *sem*) másutt a baskirokat.” A 27-ik lapon: „akkor *se* (h. *sem*) hinnők el neki az ugyanazonosságot.” „Ezeket a nyelvi nyomatokat nem lehet *se* hamisítani, *se* ferdíteni. — Helyesen: Ezeket a nyelvi nyomatokat nem lehet *sem* hamisítani, *sem* ferdíteni.

Idézeteimet nem akartam iminnen-amonnan szedni; mert céloom az volt, hogy a *sem* és *se* szó összehavaráásával bizonyosságot tegyek. Eljárásom védelmére szolgáljon Maszák Hugónak az Egyetértésben „Uj divatu helyesírás” című cikkéből ez a figyelmeztető megjegyzés: „A hiba hiba, még ha Arany János követte is el és nem követendő példa.” Kívánatos, hogy ennek a nyomán emelkedjünk fel arra az állápontra, melyet így fejezhetnénk ki: „Ami helyes, az helyes és követendő példa még akkor is, ha azt egy javító nyomdász cselekszi.” Ettől az elfogulatlanságtól még messze vagyunk.

Az elmondottakból a következő szabályt állapíthatjuk meg:

Tagadó szók: *sem, sem, sem nem.*

Tiltók: *ne, se, se ne.*

A *sem* és *se* szók a tagadott, vagy tiltott szók elé tesszük. Például: Nem irok, nem olvasok. Nem az vagyok, ki voltam egykor. Nem úgy van már, mint régen. Nem az a nap

UJDONSÁGOK.

Erzsébet királyné emléke.

Ma van hatodik évfordulója annak, hogy Magyarország védőangyalának, Erzsébet királynénak szívét egy emberbőrbe bujtatott vadállat gyilkos tördöfféssel örökre elnémította. Alig siratot még meg jobban valakit ez a hűséges nemzet, mint fenkölt szellemű királynéját, Erzsébetet. Nem gyászolt még igazabban koronás királynét a magyar nép, mint őt. — Most is, évek multával, mikor a gyászos emlékü nap újabb évfordulója következik, oda szall kegyeletünk emlékezése a kapucinusok bécsi sirboltjába s forró imánkat küldjük megdicsőült királynénk áldott szelleme felé. Erzsébet királyné halálának évfordulója alkalmával a miskolci összes templomokban gyászistentisztelet lesz ma. A Szentlélek templomban gyászmise lesz, melyet Blazsejovszky Ferenc apátplébános celebrál.

K. Lippich Elek Miskolcon. Koronghi *Lippich* Elek min. tanácsos, a kultuszminiszterium művészeti osztályának vezetője, tegnap a déli gyorsvonattal városunkba érkezett s egyenesen az iparművészeti kiállításra hajtatott, hol az illusztris vendéget a közművelődési egyesület főtitkára, Balogh Bertalan fogadta és katalozolta. A min. tanácsos nagy elismeréssel nyilatkozott a kiállítás anyagáról és izléses elrendezéséről, majd a miniszter nevében köszönetét fejezte ki a Borsod-Miskolci Közművelődési és Múzeum-Egyesületnek azon önzetlen áldozatkészségeért és fáradozásáért, melylyel a hazai iparművészetnek s ezzel a művészeti kultúrának utjait egyengeti a vidéken s egyben azon reményeinek adott kifejezést, hogy a mostani kiállítás sikerei arra fogják buzdítani az egyesületet, hogy elismerésre méltó munkálkodását most már tervszerűen folytatni fogja. A főtitkár az egyesület halás köszönetét tolmácsolta. — A tanácsosnak elismerő szavaiért a főtitkár köszönetet mondott az egyesület nevében s egyben szóba hozta, hogy az iparművészeti kiállítás látogatottsága Miskolc város közönségének fejlődő műzilezéséről tesz tanubizonyosságot, melynek izmosodását hathatósan elősegítené, ha Miskolcon egy iparművészeti iskola állíttatnék fel. A tanácsos erre kijelentette, hogy ha a

süt az égen. Nem úgy illatoz a virág. Ne menj rózsám a tarlóra! Ne légy életeddél könnyelműen játszó! Ne higgy a mézes beszédnek. Ne huzd, ne huzd azt a vigat! Ne keseregj rózsám szívem párja! Ne menj el, maradj itt!

A *sem* és *se* szók a tagadott szó után tesszük. Ha a tagadott, vagy tiltott szó az igével összetett határozó, akkor a *sem* és *se* az igeközi és ige közt foglal helyet. Például: Hirt sem hallok már felőled. Engem sem a golya költött. Sem szeretöm, sem pénzem, csak banatom. El sem hoztam, le sem törtöm, de bánom. Hozzá *se* szólj! Le *se* ülj!

A *sem* és *se* szók a tagadott, vagy tiltott szó előtt áll, a *nem* és *ne* az ige előtt. Például: Sem arcát nem látom, sem szavát nem hallom. Se tőle ne kérj, se neki ne adj! Sem nem lát, sem nem hall. Se ne láss, se ne hallj!

Ilyenkor a *nem* és *ne* elmarad. Ebben az esetben a *sem* és *se* a tagadott, vagy tiltott szó után áll. Például: Arcát sem látom, szavát sem hallom. Tőle se kérj, neki se adj!

Ha a tagadott, vagy tiltott szót igével fejezzük ki, akkor a *sem* és *se* az ige előtt marad. Például: Sem lát, sem hall. Se láss, se hallj!

Porcs János.

megye és a város, a saját autonómiájuk hatáskörében ilyen iskola föllállítását kezdeményeznék, a kormány részéről a legmesszebbmenő támogatásra számíthatnának. A tanácsos azután dr. Tarnay Gyula alispánnál, mint a közm. és múzeum-egyesület elnökénél rövid látogatást tett s a délutáni első vonattal a főtitkár kíséretében Mező-Kövesdr. utazott, hogy az ottani népművészetet tanulmányozza.

Hymen. Altman Barna, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság tisztviselője, kedden tartotta esküvőjét Fodor Irma urhölgygyel, dr. Fodor Pál uokahugával.

Adomány a gyöngyösi tűzkárosultaknak. A Miskolci Takarékpénztár a gyöngyösi tűzkárosultak részére 100 koronát adományozott.

Uj telefonvonal Miskolc és Budapest között. Kereskedelmi és Iparkamaránk adatokkal megvilágított emlékiratot tesztett a kereskedelmi miniszter felé, hogy a mostani interurban telefonvonal teljesen képtelen Miskolc eleven forgalmát ellátni s így a kormánytól egy miskolc—budapesti direkt vonalnak megépítését kérte. Úgy értesültünk, hogy a miniszter teljesíti a Kamara kérelmét és már hivatalosan értesítette is, hogy az 1905. évi munkatervbe egy új budapest—miskolci távbeszélő létesítését felvettette s ha a törvényhozás az erre szükséges eszközöket rendelkezésére bocsátja, az új vonal építését elfogja rendelni.

Halálozás. Schiller Adolf, nyug. cs. és kir. alezredes, m. kir. testőrőrmester, a vaskorona, szep. Takova, 1849. évi pápai emlékérem, katonai tisztí érdemkereszt, hadi emlékérem stb. tulajdonosa, f. hó 7-én 78 éves korában Döbgyőrött elhunyt. Temetése nagy katonai pompával tegnap délután 3 órakor volt a nagy közönség részvete mellett, melyhez a helyben állomásozó 65 ik gyalogezred egy dísz zászlóaljja és az ezred zenekara is kivonult. Elhunytát neje és négy gyermekén kívül kiterjedt rokonság gyászolja. A temetésen a miskolci helyőrség tisztikara is képviselve volt.

Zsidó újév. Zsidó polgártársainknak ma van az újévük. Az 5665-ik évet kezdik írni a világ teremtése óta s a Roch Hasonah ünnepet fényes egyházi ünnepélyekkel ülik meg. Pénteken este hat órakor, mint az újév előestéjén, isteni tiszteletek voltak a helybeli izraelita templomokban, ma délelőtt szintén isteni tisztelet lesz s ünnepi beszéd, melyet dr. Spira Salamon hitshónok tart. Vasárnap szintén ünnepies istentisztelettel ülik meg az újév második napját.

Emlékoszlop a bileki temetőben. A bilek halálos menetelés tizenkét áldozatát tudvalevően az ottani katonai temetőben helyezték örök nyugalomra. Közös sirjukat, emlékoszloppal jelölték meg, a melyet augsztus 30-án leplezték le katonai ünnepséggel. A 12. gyalogezrednek az a része, a mely Bilekben állomásozik, teljes díszben kivonult a sirhoz, hogy megadja a végső tisztességet szerencsétlenül járt bajtársainak. A kőoszlop harmadfél méter magas: két oldalán bele van vésve a tizenkét katona neve, elől pedig a következő sor jelzi gyászos sorukat: *Meghaltak közelességük teljesítése közben. Az emlékoszlop föírása német, pedig akik alatta nyugosznak, mind magyar fiúk voltak.*

Házasság. Erdős Armand, a Független Magyarország igazgatója oltárhoz vezette a bpesti dohany-utcai templomban Rónay Idát, Rónay Mórnak, a lapkiadótulajdonosának leányát. Az egyházi ünnepet megelőző polgári esketés kedden ment végbe a VI. ker. anyakönyves előtt. Tanúk voltak a vőlegény részéről: Vaisz Sándor dr. ügyvéd; a menyasszony részéről pedig Eötvös Károly országgyűlési képviselő.

Vendéglősök országos gyűlése. A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége Szegeden, folyó hó 12—14 napján közgyűlést tart. Programba van véve ez alkalommal a Magyar Szőlősgazdák által tervezett országos borvadász megtekintése, továbbá a szegedi városi képtár, muzeum és könyvtár megtekintése. A közgyűlésen Miskolc város is képviselve lesz, amennyiben azon résztvesz Bokros Károly, a Borsodmegyi Vendéglősök és Koresmárosok Egyesületének elnöke, Klein Samu és Mayer József egyleti alelnökök, dr. Köszegi Armand egyleti ügyész, Ausländer Gyula a Miskolci Pincér Egylet elnöke. Városunkból azonkívül még résztvesznek Forster Bezső és Huberth János szerkesztő kurtársaink is.

Az iparművészeti kiállításból. A kiállítási iroda a következő hivatást küldte be hozzánk: Plakátok hirdetik, hogy az iparművészeti kiállítást vasárnap szept. 11-ikén bezárják és hogy annak dacára este 10 óráig teljes kivilágítás mellett nyitva tartják, így tehát közönségünknek alkalma lesz a kiállítás szép tárgyait esti világitás mellett is megismerkedni és reméljük, hogy közönségünk a kiváló alkalmat föl fogja használni, mert köztudomás szerint a műtárlatok sok esetben a mesterséges fény hatása alatt sokkal jobban hatnak. Ez az eset fennáll a jelen esetben is, mert a Korona szálló diszterne, bár mint táncsterem kiválóan alkalmas, kiállítási célokra nem teljesen megfelelő.

Elhalasztott bucsuvacsora. Megemlékeztünk már róla, hogy a miskolci nemzeti kaszinó azon alkalomból, hogy Kedves István kir. pénzügyigazgató tőlünk hasonló minőségben Nagy-Szebenbe távozik, tiszteletére és bucsuzólú társasvacsorát rendez. Amint azt most velünk illetékes helyről tudatják, a bucsu vacsora — közbejött akadályok miatt — máról e hónap 14-nek esteli 8 órájára lett elhalasztva és azt a Horváth szálló nagytermében fogják megtartani.

A közigazgatási bizottság ülése. Borsod-Armavármegye közigazgatási bizottsága ma reggel 9 órakor tartja meg báró Vay Elemér főispán elnökelete alatt e havi rendes ülését.

Táncestély. A M. Á. V. miskolci műhelyében alkalmazott, katonának besorozott ifjúság 1904. szept. 17-én a műhelyi étteremben bucsuzó táncestélyt rendez. Kezdeté 7 és fél órakor.

Köszönet nyilvánítás. Dr. Engel Arnold ur a miskolci református főgimnázium segélyegyletére tett régebbi alapítványához újabban ismét 150 koronát, pályadíjra szintén ez alkalommal 50 koronát adományozván: ezen nagy lelkű adományért hálás köszönetét nyilvánítja az iskolai előjáróság nevében 1904. szept. 9. Dr. Kovács Gábor igazgató.

Iparosok figyelmébe. A miskolci kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét a Technológiai Lapok című ipari, műszaki és közgazdasági szaklapra, mely gyakorlati irányával becses tartalmú, műszaki rajzokkal illusztrált közleményeivel hasznos útmutató bármely szakmájú iparos számára és hirdetésre is felelté alánlatos annál is inkább, mintán csak hazai iparosok hirdetéseit fogadja el.

Baleset. Veréb János vasuti műhelyi munkás a miskolci vasuti műhelyben Kovács József társával egy vasuti kocsi tetején dolgozott. Kovács egy kétkilos kalapáccsal egy vasrudat akart a kocsi belsejébe beütni, miközben megcsuszott és az ütés Veréb János fejét találta a kin súlyos sérülést ejtett. Verébet ápolás végett az Erzsébet kórházba szállították.

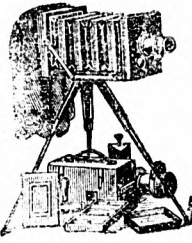
Rablás az országúton. Varga Károly aszálói jómódú gazdaembert ismeretlen tettesek a Szikszó és Aszaló közti országúton megtámadták, összeszurkálták és a nála levő pénzt elrabolták. Az országúton járó emberek találták meg Vargát holtan. — A csendőrség megindította a nyomozást, de a tettesek még eddig nem kerültek kézre.

DUNKY FIVÉREK

— cs. és kir. udvari fényképészek műterme —
MISKOLC Városházánál 20.

Országos híró műtermeink vannak:
Kolozsvár, Miskolc, S.-A.-Ujhely és
Deesen.

Műkedvelők részére friss vegyszerek és minden kellékek kaphatók.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egylet választmányi ülése. A Borsodmegyei Gazdasági Egylet választmánya csütörtökön d. e. fél 10 órakor Miklós Ödön elnökelete alatt ülést tartott. Az ülésen megjelentek még Jekkefalussy Andor alelnök, Dr. Tarnai Gyula alispán, gróf Haller József közp. főszolgabíró stb. Az ülés az ingyérségi kivételének általános módosításait beszélte és állapította meg, míg részletes kivételének tárgyában rövidesen még újból ülésezni fognak.

SZÍNHÁZ, RODALOM.

A miskolci színtársulatról. Balla Kálmán színtársulata az egri közönség szép pártfogása mellett működik az ottani új színházban. — Színe került csütörtök délután „Tiszteletes ur keservei” mulattató vígjáték; este újdonság, Dankó Pistának, a nemrég elhunyt szegedi nótafának „Halász szerető”-je, eredetienépszínmű. pénteken zónaelőadásban „Gyurkovics lányok” kezült színre. Szombaton pedig „A vándorlegény”, Eysler Edmondnak, a budapesti Népszínházban nagyobb sikert aratott operettje került színre.

Monológ színiestély. Sió Ferenc jó nevű recitátor ma este 8 órakor a diósgyőri m. kir. áll. vasgyártelep kaszinójában monológ színi estélyt rendez. Műsorában a magyar és idegen írók legjobb monológjainak egész halmaza van felvéve. Sió Ferenc a közeli napokban városunkban is fog hasonló estélyt rendezni. Az érdekesnek ígérkező estélyekhez felhívjuk olvasóink érdeklődését.

Csarnok rovatunkban lapunk mai számával megkezdjük Vértessy Sándornak, egyik széles körben ismert és jeles tollú munkatársunknak, „A konyha és étkezés történetéből” címen írott nagyon érdekes és igazán tanulságos irodalmi művét, mire ez uton is felhívjuk olvasóink különös érdeklődését.

A Kamara őszi munkálatai.

Szeptember 9.

A Kereskedelmi és Iparkamara ez évi őszi munkálatait Radvány István kir. tanácsos elnökelete alatt e hét folyamán, kedden már megkezdte.

Aznap délután a helybeli vaskereskedők tartottak szaktanácskozást, melyen elhatározták, hogy úgy a vaskereskedelem, valamint a szakmába vágó iparosok igazolt és jogos előnyére feliratot intéznek a kereskedelmi miniszterhez, hogy Miskolcra a vasszállítási kedvezményt adja meg.

Ugyancsak aznap délután a szövetkezetek ülészetek. Az ülésen képviselve voltak a miskolci kölcsönös önszegélyző szövetkezet, a Népbank mint szövetkezet, a miskolci bőripari hitelszövetkezet, a diósgyőri fogyasztási szövetkezet és a Borsodmegyei gazdasági egylet.

A szövetkezetek szaktanácskozásukban a készülőkben levő szövetkezeti törvényjavaslatra tették meg óhajaikat és véleményüket. E szerint elsősorban is keveslik a javaslat értelmében megszabott taglétszámot; továbbá azt kívánják még, hogy mellözve a javaslat sok ciccimas kívánságát, a tagság a tagfelvételi könyv megváltásával már igazolt legyen.

Végül kimondani kívánják, hogy valamely felekezethez való tartozás, vagy nemzetiségi szint vállalás ne legyen a szövetkezeti tagság felvételében gátló ok. (Ami bizony a nemzetiségi szint vállalást illetőleg elég hiba. Szerk.)

A készülők törvényjavaslatnak kedden mintegy 24 pontját tárgyalták csupán le; beható tárgyalását tegnapi (pénteki) ülésükben folytatták.

A Kamara különben e hó 14-én délután 3 órakor helyiségében teljes ülést tart, melyre a tárgysorozatot és meghívót már szét is küldötték.

Néprontás, népirtás.

(A fajmagyar népsztyály megmentése.)

(Folytatás.)

A bevándorló népelem a falvakba fészkelet magát és a falvakban lakó jámbor, becsületes fajmagyar lakosságot éli ki; élődsi természetével és szívós élelmességével idők múltán szemünk láttára beleül a fajmagyar lakosság birtokába. Már pedig ez a jövevény népelem nem képes pótolni azt a fajmagyar lakosságot, amelynek ősi tanyáját lassankint elfoglalni készül. Ez könnyen érthető: mert ez a törzskös magyar nép századok hagyományi folytán úgy oda van növe a hazai talajhoz, amely már a tizedik, a századik ésenek is szülőföld jévott, amennyire a jövevény népelem részben csak szintén századok mulva, részben soha sem lesz képes. Ennek okai magában e fajban, ennek hagyományában gyökeredznek. A több ezer év hagyományai folytán vérebe átment faji összetartás, a más népfajokétól teljesen elütő vallási ritus, merőben más, lazább erkölcsi felfogás azok az akadályok, amelyek lehetetlenné teszik, hogy a népelem gyorsan és simán beleolvadjon a nemzettestbe. Ezek az okok szültek az egész világra kiterjedő összetartás érzetét, amely ezt a népelemet a maga vallásfelekezete szerint való faji tömörülésre ösztönözvén, a világ minden népe között a a nemzeti ideálok meg nem értése, a nemzeti törekvések át nem érzése, sokszor föl nem véése mellett csak a sivár vagyonalhalmazsra tereli. Épen ezért ennek a népelemnek a beözönlése és elszaporodása egyenesen veszélyezteteti a nemzet önállóságát, jövőjét.

Ebből a népelemből tehát elég lesz már

Kizárólagos női ruhakelme és setyemkülönlegességek

Nagy raktár Árvai Soma Miskolcz, Széchenyi-u. 50.

annyi, amennyi itt van. Adja a magyarok istene, hogy ez is levetkőzve idegen szellemét és szokásait, mielőbb beleolvadjon a magyarságba. Mert ha ezutánra is mint külön népfaj akar tömörülni, semmi mentsége sem lehet, ha a hazafias magyar társadalom is külön népfajnak tekinti, amely más világnézetével idegen szellemével, rontott német nyelvvel, külön és laza erkölcsi felfogásával káros, veszedelmes hatással van a magyar társadalom egészséges összműködésére. Mert a magyar társadalomnak nem kell az a világnézet, az az idegen szellem, az a német nyelv és az a laza erkölcsi felfogás, hanem magyar hagyományok, magyar szellem, magyar nyelv és a tiszta magyar erkölcs és magyar becsületesség. Épen elegendő lesz tehát ebből a szapora fajból, mert aztán a régi jó fajmagyar nép fog lassankint elfogyani, vagy kivándorolni. És akkor a galiciáiak kinek a bőrére fognak uzsorászkodni?

A zsidóságot üldözni, bántani jogtalan, erkölcsstelen és botor cselekedet. Ez a dicsőség csak maradjon Oroszország, Románia meg Bécs dicsősége. Azonban bevándorolni, itt elszaporodni és külön népfajként tömörülni engedni, úgy hogy aztán urrá legyen ebben az országban, ez meg az állam jövő biztonsága, függetlensége ellen elkövetett bűn volna. Miért is a hatóságok erélyes intézkedésekkel, a társadalom pedig szüntelen éberséggel és egyetértő, hatalmas mozgalommal állják útját a galiciái és romániai bevándorlásnak. *Gondoskodni kell olyan törvényről, amely gátat vessen az államra veszélyes népelemek bevándorlásának.*

II.

A népjólétnek, a nép megélhetésének ügyét nem karolják föl elég erélyesen a hatóságok, nem munkálja elég egyöntetűen a társadalom. A jótékony intézmények a legtöbbször csak a jómódu emberek hiúságának legyezgetésére szolgálnak; ami jót tesznek is, az általános népnymoruság tengerében elforgácsolódik, elvesz hatástalanul.

Tagadhatatlan, hogy a Galiciából, Romániából szívós következetességgel beszivárgó népelem élelmes számító faj, amelynek — ahogy mondják — véreben van a gseftelés; de épen ez az élelmessége viszi rá a jámbor, becsületes, de számítás, az üzlet terébe tökéletesen járatlan fajmagyar lakossággal szemben a pálinka-, termény- és pénzuzsorára. Főleg a felvidéket lepi el a galiciái jövevény nép; de amint megtollasodik a valamennyire a magyar nyelvet is megtanulja, hitsorsosainak a révén mindig beljebb és beljebb telepszik, mindig előbbre hatol be az ország közepébe, a szinmagyarság közé. És mintha csak a legtökéletesebb haditerv szerint történnék, az általa elhagyott pozíciókat mindig elfoglalják a többi, újabbkeletű kivándorlók. Mert mindig akad hitrokon kéz, amely az országba bekivánczó jövevények felé segítőtleg nyuljon.

Ez a népmozgalom — akár mint nézzük is — nem egyéb, mint egy ujkori, csöndes honfoglalás. Mert ha a magyar paraszt elszegényedik, azt a zsidó nem segíti a megélhetéshez és nem gátolja meg, hogy az országból kivándoroljon; de ha Galiciából jön át egy kiéhezett család, vagy egész raj, azokat ellátják és megélhetéshez juttatják betelepítik az országba a hitsorsosok.

(Folytatjuk.)

CSARNOK.

A konyha és étkezés történetéből.

Irta: Vértesy Sándor.

Oly tárgyról ejtek a következőkben szót, mely érdekes volt mindenkor és az is marad; aminek szintugy meg van a maga története, mint akármilyen más emberi intézménynek, szokásnak, vagy életnyilvánulásnak és ez a történet annyi érdekesebb, mert általánosan mindenkit érdeklő, mert az egyének, sőt a köznevelés életfolyásába mélyreszántó, nem ritkán döntő szerepet játszik.

A táplálkozás a szerves élet jele és föltétele. Megszűnésével megszűnik az életfonal, megzavarásával nyomon jár a rendellenesség a többi életműködésben — a beteges állapot. Az állat életfunkciói közben, vagyis szerveinek mindegyikében munkájában, egyre anyagot fogyaszt, szövetei oxidálódnak, elégnak és e lassu égésből fejlődő hő forrása minden erőnek. Az elfogyasztott anyagot pótolni kell új anyagnak a testbe való szállításával: a táplálkozással.

Ha nem is fogadható el a materialista tétel: „a gyomor minden dolgok centruma“, még sem tagadható el a szoros viszony az iny és szív érzései közt. Igen! Az egyén jóérése és elégedettsége, épp úgy, mint egész népek boldogsága többé-kevésbé függ bizonyos milyenségű élelmiszerek meglételétől. Áll ez az igazság első sorban a hidegebb klímák lakóira nézve, ahol egyrészt az anyatermészet csak kemény munka árán osztja áldásait, másrészt az ember étvágya és a táplálék megszerzésére fordított fáradság arányosan nő a thermometer súlyedő fokaiival. Már Plató is beírta a táplálkozásnak az egyén és összesség életére való mélyreszántó befolyását, midőn azt mondja: „Mind emberi tevékenységet három szükséglet és ösztön szabályozza, amelynek helyes irányításából az erény, helytelen kielégítéséből a bűn sarjadzik. Ezek első sorban az étel és ital, melyek után minden teremtmény születésétől fogva vagyakozik... A harmadik és legerősebb ösztöne a 'fajfentartás'. És mert az éhség és szomjúság kielégítésének velünk született ösztöne oly mélyen belevág életfolyásunkba, a kielégítés formái és módjai szorosan alkalmazkodnak az egyén és korok civilizációjának nivójához — a szó szoros értelmében ennek fokmérője. „Mond meg mit eszel és megmondom, ki vagy“, tartja ezt a közmondás. Ez általánosítva jogosan így is formulázható: „Ha tudom mivel táplálkozik és hogyan, valamely korban ez, vagy az a nép, következtetni tudok ennek műveltségi állapotára.“ A kellő óvatosság nem mellőzhető. Az elpuhultság és az izlés egyoldalú túltengésének esetei figyelmen kívül nem hagyhatók. Mert ha a gyomor jogosult szükségletének kielégítése ingyencsége csap át, akkor az emberi fényűzésnek ez a legalacsonyabbja a hanyatlásnak, a műveltségi dekadenciának csáhatatlan ismertető jele.

Alacsony kultúra mellett a fényűzés, vagyis a termelést elő nem mozdító, meddő fogyasztás, főleg az ételek és italok nagy számában, nagy lakomákban és dorbézolásokban, nagyszámú cselédségben és külső csillogásban jelentkezik. Ilyen civilizáció mellett virágzik legjobban a vendégszeretet, mely tulzásában is erény, de csak egy barbár kultúra erénye. A nagy lakomázások, az ételek és italok pazarbősége alatt roskadozó vendégségek ma is jellemzik társadalmi életünket. Nagy hátránya ez a társas-élet kifejlődésének. Amíg a művelt külföldön egy csésze tea és egy kis hideg sült mellett összejönnek a jobb családok tagjai vidító szórakozásra, tanulságos eszmecserére, nálunk minden ilyen érintkezés lehetetlen azon álszemérem következtében, hogy senkisémmé merné erszényéhez mért egyszerűséggel fogadni vendégét.

A hanyatló kultúra mellett szintén dorbézolásban és pompahajhászásban mutatkozik a fényűzés, csakhogy mesterkélt és természetellenes formában. A pávanyelven ebédek, a felolvasztott gyöngyökkel drágitott bor, a ruháztatnak oly gyakori változása, hogy még az étkézést is meg kell miatta szakítani, ez a fényűzés képezi az izlés legjellemzőbb nyilatkozatait.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Sajtóhibák egy disztribúción. Megkaptuk legközelebb fel is használjuk. Köszönet.

Laptulajdonos: Szelényi Lajos.

Sok pénz!!

400 koronáig kereshetnek minden rangu egyének havonként, riziko nélkül, mellékkereset gyanánt. Bővebbet A. B. 61. alatt Annoncen Bureau des „Merkur“ — Stuttgart, Schwabstr. —

„MAYER“ GÉPGYÁR

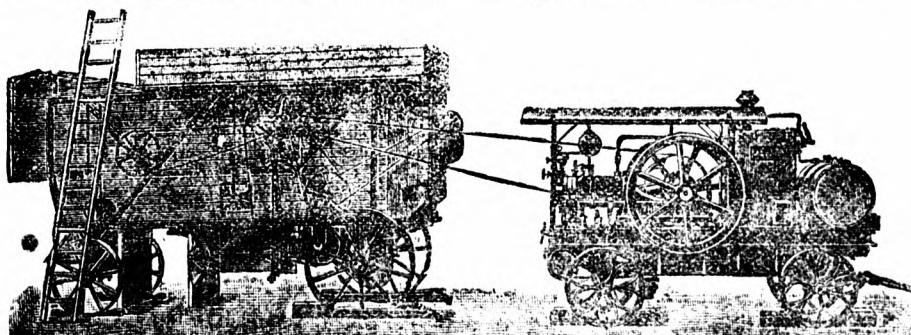
vas- és fémöntöde részvénytársaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körut 15.

Készít mindennemű **Gazdasági gépeket,** kitűnő szerkezetű **Benzin- és szivó-gázmotorokat** 2-50 lóerőig.

Benzin-motoros cseplőkészletek.

Sokoldalú üzem!

Tűzvesztély kizárva!

Malomépítészet: Új hengerek, minden e szakmába vágó gépek javítása. Teljes műalmi berendezések.
Különlegesség: Legújabb szerkezetű **csavaros és szabadalmazott víznyomású borsajtok.**
Osborne D. M.-féle világhírű **amerikai arató és kaszáló gépek** magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kivánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Vigyázz, a tyukszememre ne hágy! Hová oly sietve pajtás!

Mert egyik a Vincze cipészhez, mert a cipőm kirepedt.
Ő azt úgy beforrassza, hogy nem látható, mert beheged.
Nem mint a többi cipész össze-vissza varrogatja,
Azt a Vincze ügyesen és csinosan beforrasztja.

Én rendszeren gummitalpu és sarku cipőket viselek,
De azt kizárólag csak Vinczenél rendelem meg.
Mert ez is mások által teljesen utánozhatatlan,
Mert ez is nem varrva, hanem forrasztva van.

Ha lábamon van, ebben a cipőmben mint a nádszál úgy megyek!
Nem mint a kemény bőrtalpu cipőmben jobbra-balra ténfergek!
Ha tyukszemem van tőle, tyukszemirtót is veszek,
Mert ennek használata után feltétlenül tizennégy nap lepereg.

Ha esős idő van és sárcipőm kiszakadt,
Hozzá viszem, beforrasztja s megtalpalja, érti azt,
Úgyes cipész, miégek mondjam, tudják azt,
Vincze Lajos Miskolcz, Deák-utca 16.

Nállam kényelmes cipőtalpbatét is kapható.

SZELÉNYI ÉS TÁRSA

MISKOLCZ

Széchenyi-u. 34.

TELEFON-SZ. 62.

KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET ÉS DOBOZ-GYÁR

o o o

KÖNYVNYOMDÁNKBAN, mely a mai kor igényeinek
megfelelően van felszerelve, bármily könyv-
nyomdai munkát a legegyszerűbbtől a leg-
diszesebb kivitelig a legrövidebb idő alatt
o o o és jutányosan készítünk. o o o

Hirdetések

az ELLENZÉK
részére

jutányos áron
felvétetnek a
kiadóhivatal-
ban.

Eladó ház.

Urak-utca 19-ik
számu ház nagy
udvar és kerttel

szabad kézből eladó.

Értekezhetni ugyanott.

!!Ügynökök kizárva!!

Csak azon készítmények valódiak, melyek az itt látható védjeggyel vannak ellátva.

Karánsebesi RÁCS JENŐ

„Arany szarvas“-hoz címzett gyógyszer-tárában

MISKOLCZON

kaphatók 15 év óta közkeveltségnek örvendő alatt elősorolt saját készítményei:

- Iris virágarczenőcs.** Számos hölgy áldja jó hatását — szeplő és májfolt ellen, arcz- és kézbőrnek selyempuhaságot ad, teljesen ártalmatlan szer, az arczot a redőktől késő korig megóvjá, egy tégely 1 kor. Hozzá Iris balzsam szappan, 1 db. ára 70 fill. Hozzá Vénus arczpor, fehér, rózsá és érém színekben, 1 kis doboz 90 fill., nagy 1 kor. 60 fill.
- Pyrethro Salicyl szájjessentia** néhány cseppel egyszeri szájjel kölesönöz, a fogak romlását gátolja és a fogínyt erősíti, — 1 kis üveg 70 fillér. — 1 nagy üveg ára 1 korona 20 fillér. Hozzá (Pyrethro) növény fogpor, mely a fogakat desinfectálja és fehérré takarítja. — Oly esetekben, hol ezen szájszereimet nem használták és fogfájás van, ajánlatik a kitűnő jó hatású (Pyrethro) sveiczi fog-csepp. 1 üveg ára 50 fillér.
- Hajerősítő (balzsam) essentia.** Dr. Hebra híres bécsi egyetem tanár előírása szerint készítve a hajhullást és fejbőr korpásodást meggátolja, valamint egyéb fejbőrbetegségtől megóv és kellemes illatánál fogva szívesen alkalmaztatik. 1 üveg ára 1 korona 20 fillér.
- Rácz Jenő keleti „Balzsam bajuszpedrője“** soha meg nem meg nem avasodó, zsirmentes balzsamokból készítve, igen kellemes illatu, minden bajuszszinhez alkalmazható. 1 kis doboz ára 30 fillér. 1 nagy doboz 50 fillér.
- Cannabin** (tyukszem balzsam), biztos hatású és legkényelmesebben alkalmazható szer a tyukszemek és bőrkeményedések és sömörök kiirtására. 1 üveg ára 70 fillér.

Forgalomban van és közmegegyezéssel használják a

- Lábizzadás ellen** Salicyl Dermassant port. 1 doboz ára 1 korona.
Szőrvesztőnek Depilatoriumot. 1 üveg 1 korona.
Rüh (rühátka ellen) Naphtol kenőcs. 1 kis tégely 1 korona, — nagy 3 korona.
Köszvény ellen I—II. számú Tengeri köszvény olaj, 1 üveg ára 1 K.
- Migrain,** főfájás, nátha ellen bedörzsölő és szápoló szer, Jasmin aether 1 üveg 80 fillér.
Fagyás ellen Északi dr. Kepes fagykenőcs. 1 tégely 1 korona.
Hajfestésre Orientin, 2 üveg 3 korona. Világosabb színre 1 üveg 2 korona.

Ugy az elősorolt, mint egyéb készítményeimhez utasítás mellékelve van; kívánatra részletes arjegyék utasításokkal megküldetik
Csak azon készítmények valódiak, melyek fenti védjeggyel vannak ellátva. A drága külföldi hasonszereket, úgy mennyiségileg, mint minőségileg és olcsóságukkal fölülmulják; úgy, hogy általános házi szerek gyáránt legjobban alkalmazhatók.

Főraktár: Budapesten 'TÖRÖK JÓZSEF' gyógyszer-tára, Király-utca 12. szám.

Czelszerőség kedvéért 2 koronán aluli megrendeléseknél kéretik a szer árán kívül postai portóköltések fedezésére még 60 fillért a megrendeléssel egyidejűleg beküldeni.